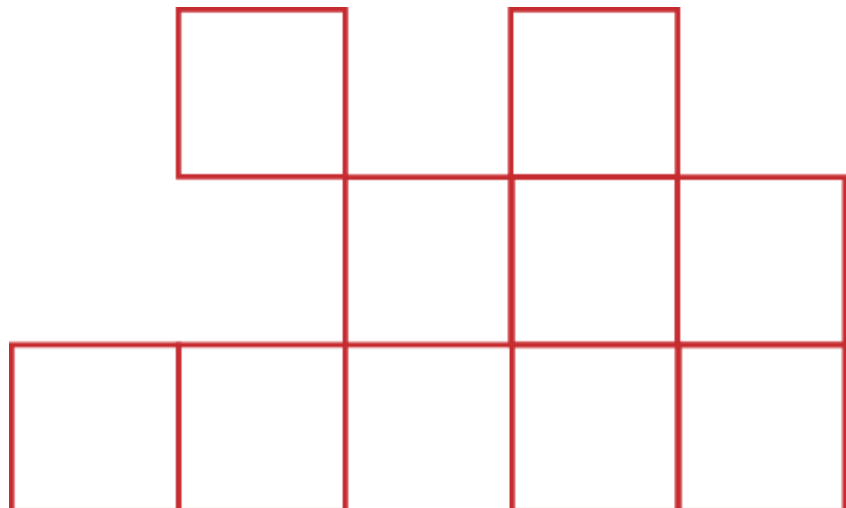

Wonen zonder drempels

Actieplan huisvesting voor studenten met een functiebeperking

Dit is een uitgave van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Voor vragen of extra informatie kan gemaïld worden naar: lsvb@lsvb.nl

Auteurs: Wieke Holwerda, Beleidsmedewerker en Ervaringsdeskundige
 Renske Woudstra, Beleidsmedewerker onderwijs
 Bor van Zeeland, Beleidsmedewerker studentenhuysvesting

Landelijke Studentenvakbond
Postbus 1335
3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

Maart 2024

Inhoudsopgave

4

5

6

6

6

8

9

9

9

10

12

13

13

13

14

15

17

17

18

19

Inleiding

Beste lezer,

Bedankt dat u het *Actieplan huisvesting voor studenten met een functiebeperking* van de Landelijke Studentenvakbond heeft opengeslagen. Met meerdere bevlogen beleidsmedewerkers, en met medewerking van externen, hebben wij de afgelopen maanden hard gewerkt om de problemen die studenten met een functiebeperking ervaren op het gebied van huisvesting boven tafel te krijgen. Het resultaat ligt nu voor u, gekoppeld aan specifieke aanbevelingen waarmee we deze problematiek samen kunnen aanpakken.

Gedurende het onderzoek en het schrijven van dit actieplan liepen wij zelf tegen een vraagstuk op, wat precies het belang van dit stuk illustreert. Het thema waarover wij ons ontfermen in dit plan bevindt zich namelijk op een kruispunt van expertises, met aan de ene kant (studenten)huisvesting en aan de andere kant leven en studeren met een functiebeperking. Deze verschillende expertises worden overall ondergebracht in afzonderlijke organisaties of bij dezelfde organisatie in verschillende domeinen, zo ook bij ons. Hierdoor is er weinig inzicht in de complexe problematiek van de huisvesting voor studenten met een functiebeperking. Door het bijeenbrengen van deze expertises hebben wij uiteen kunnen zetten wat er speelt, welke partijen daarbij betrokken zijn en hoe er verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

Aanbevelingen

- BZK neemt initiatief tot het creëren van nationale richtlijnen, zodat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is, partijen korte lijntjes houden en regio-overstijgende casussen kunnen worden aangepakt. Op deze manier kan de dienstverlening aan de student worden verbeterd.
- Hogeronderwijsinstellingen, gemeentes en huisvesters maken hun informatievoorziening richting studenten laagdrempeliger.
- Hogeronderwijsinstellingen, gemeentes en huisvesters laten in hun informatievoorziening duidelijk zien wat hun rol is in het proces en wat hun aanbod is.
- Hogeronderwijsinstellingen, gemeentes en huisvesters betrekken studenten met een functiebeperking in het beleidsproces om het aanbod zo goed mogelijk te laten aansluiten op de uiteenlopende behoeftes van deze doelgroep.
- Huisvesters brengen in kaart wat de beschikbaarheid is van drempelvrije woningen.
- Huisvesters maken toegankelijk wonen de norm, zodat studenten met een functiebeperking ook op bezoek kunnen bij hun vrienden.
- Gemeentes en Huisvesters brengen in kaart wat de behoeftes en mogelijkheden zijn op het gebied van prikkelarme woningen.
- Gemeentes stellen kaders voor toegankelijke woningbouw binnen lokale convenanten of prestatieafspraken.
- Gemeentes creëren overzicht in het aanbod van begeleid wonen en zetten zich in om de wachtlijsten te verkorten en het proces te vereenvoudigen.
- Onderwijsinstellingen benaderen studenten met een functiebeperking voor de poort van de instelling om hen te informeren en te ondersteunen in het aanvragen van voorzieningen.
- Onderwijsinstellingen en gemeentes zorgen voor een warme overdracht van passende begeleiding aan studenten die dat nodig hebben.

Definities

Functiebeperking

Onder studenten met een functiebeperking verstaan wij 'alle (aankomend) studenten die te maken hebben met zowel fysieke dan wel mentale beperking of chronisch ziek zijn.' Functiebeperkingen zijn niet altijd direct zichtbaar en kunnen pas later in iemands leven gediagnosticeerd worden. De aard van de functiebeperking kan namelijk verschillen, denk hierbij aan ADHD, concentratieproblemen, ASS, dyslexie of dyscalculie, chronische aandoening/ziekte, psychische aandoening, bewegings- of sensorische beperking.

In dit actieplan richten wij ons op studenten die vanwege een of meerdere functiebeperkingen een ondersteuningsvraag hebben in hun woonsituatie, of die hierom aanpassingen in hun woningen nodig hebben. Van deze functiebeperkingen is geen duidelijke lijst, omdat van persoon op persoon kan verschillen of een bepaalde functiebeperking een aanpassing van een woning vergt.

Het is niet duidelijk hoe groot deze groep is, omdat er geen register van is en omdat een groot aantal studenten met een functiebeperking zich er niet bewust van is dat zij de hulp kunnen krijgen die ze eigenlijk nodig hebben.

Woonvormen

Welke aanpassingen en hulp een student met een functiebeperking nodig heeft in diens woning is per casus verschillend. Toch kunnen er over het algemeen drie verschillende typen van elkaar onderscheiden worden. Houd er hier dus wel rekening mee dat dit globale beschrijvingen zijn.

Dit zijn:

1. Drempelvrij wonen

Woningen voor studenten met verschillende fysieke beperkingen.

Drempelvrije woningen zijn woningen voor studenten met verschillende fysieke beperkingen. Deze woningen zijn aangepast om toegankelijk en leefbaar te zijn voor een student met een fysieke beperking. Onder drempelvrije woningen vallen bijvoorbeeld woningen met een of meerdere van onderstaande kenmerken:

- De vloer van de woning is gelijk en bevat geen drempels
- Alle verdiepingen van de woning zijn bereikbaar met de lift
- Zware deuren zijn voorzien van de mogelijkheid om deze elektronisch te openen
- Het aanrecht is verlaagd
- Een beeldintercom in het pand, waardoor ook doven en slechthorenden weten voor wie ze de deur opendoen
- Toilet en badkamer zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers
- Tactiele markeringen in de hallen en trappenhuis.

Afhankelijk van het individu en diens beperking kunnen er ook nog andere aanpassingen nodig zijn. Het is dus belangrijk om mensen met een fysieke beperking te betrekken bij het maken van afspraken en het inrichten van toegankelijke woningen en gebouwen.

2. Prikkelarm wonen¹

Woningen voor studenten die extra gevoelig zijn voor (auditieve) prikkels.

In de wereld om ons heen neemt het aantal prikkels constant toe. Studenten met verschillende beperkingen kunnen hier minder goed tegen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan studenten met autisme, een burn-out of long covid. Het is daarom belangrijk dat zij een rustige thuisomgeving hebben waar zij comfortabel kunnen wonen en kunnen herstellen van hun dag. Denk hierbij aan woningen die extra goed geïsoleerd zijn tegen geluid of waar de lampen dimbaar zijn.

3. Begeleid wonen

Woningen voor studenten die naast een woning ook hulp nodig hebben bij hun dagelijkse taken.

Dat een student succesvol kan studeren, betekent niet altijd dat die ook zelfstandig kan wonen. Hiervoor zijn namelijk hele andere vaardigheden nodig. Voor sommige studenten is het genoeg om tijdelijke hulp te krijgen om deze vaardigheden aan te leren. Blinde of slechtziende studenten² bijvoorbeeld, die bepaalde specifieke woonvaardigheden aan moeten leren om zelfstandig te kunnen wonen. Andere studenten hebben voor langere tijd (ambulante) woonhulp nodig, bijvoorbeeld omdat zij autisme hebben.

Het aanvragen van begeleid wonen is vaak een lang en bureaucratisch proces. De woningen zijn meestal in beheer van specifieke zorgorganisaties, soms in samenwerking met een woningcorporatie.

Ondanks het feit dat deze drie woonvormen grofweg van elkaar te onderscheiden zijn, betekent dit niet dat deze los van elkaar te zien zijn. Zo hebben sommige studenten een combinatie van deze woonvormen nodig. Iemand kan bijvoorbeeld vanuit diens beperking(en) een woning nodig hebben die zowel rolstoeltoegankelijk als prikkelarm is. Ook zijn er soms nog aanpassingen nodig die niet onder een van deze drie termen te scharen zijn, bijvoorbeeld de mogelijkheid om samen te wonen met een mantelzorger.

¹ <https://www.tilburg.nl/gemeente/gebiedsontwikkeling/prikkelarm-wonen/>

² <https://www.visio.org/nl-nl/wonen-dagbesteding/adressen-wonen-dagbesteding/nijmegen-en-grave>

Methode

Vorig jaar zijn we in samenwerking met leder(in) aan de slag gegaan om in kaart te brengen hoe het gesteld is met de woonsituatie voor studenten met een functiebeperking. Om tot de resultaten van dit actieplan te komen hebben we in de eerste plaats gesprekken gevoerd met en vragen gesteld aan een groot aantal studenten met een functiebeperking over hun ervaringen op het gebied van wonen. Daarnaast hebben we ook contact gehad met belangorganisaties voor mensen met een functiebeperking en met betrokken instellingen. Ook is een van de auteurs van dit stuk ervaringsdeskundige.

Probleemstelling

Op basis van onze gesprekken kwam een groot aantal problemen naar voren als het gaat om wonen met een functiebeperking. Woonvoorzieningen voor studenten met een functiebeperking worden per gemeente, huisvester en onderwijsinstelling apart geregeld, waardoor problemen ook vaak verschillen per instelling. Wat hoe dan ook duidelijk is, is dat het bijna nergens helemaal goed lijkt te gaan. Ondanks dat er veel verschillende problemen waren op verschillende terreinen in verschillende steden, konden we drie pijlers definiëren qua problematiek: 1. Informatievoorziening, 2. Beschikbaarheid en 3. Begeleiding.

Informatievoorziening

Op het gebied van informatievoorziening is het zeer slecht gesteld voor studenten met een functiebeperking. We merken dat de informatie over hun huisvestingsopties regelmatig ontbreekt, niet kloppend is of hoogdrempelig.

In de eerste plaats is het vrijwel onmogelijk om op het internet te vinden waar je recht op hebt als student met een functiebeperking als het gaat om wonen. Meerdere woningcorporaties hebben geen enkele pagina op hun site gekoppeld aan wonen met een functiebeperking. Ook onderwijsinstellingen hebben vaak geen informatie over de woonmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking. Wanneer deze er wel is op de site van een onderwijsinstelling, is dit meestal een link naar de homepagina van een woningcorporatie. Dat is wat ons betreft niet voldoende.

In sommige gevallen is er wel een pagina op een site voor studenten met een functiebeperking. In deze gevallen ontbreekt hier meestal nog steeds enige concrete informatie. Meestal staat er slechts een e-mailadres waar studenten met een functiebeperking naartoe kunnen mailen om informatie te krijgen. Wat ons betreft is dat onvoldoende en te hoogdrempelig voor studenten met een functiebeperking, die vaak al het gevoel hebben dat ze door een hoop hoepels moeten springen om iets geregeld te krijgen.

Tot slot zijn er ook sites waar wel concrete informatie is te vinden over de woonmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking. De informatie op deze pagina's is echter niet altijd kloppend. Bij een enkele woningcorporatie stond bijvoorbeeld in een formulier als optie een diagnose die niet meer bestaat.

Door het ontbreken van een goede informatievoorziening weten studenten vaak niet waarvoor ze in aanmerking komen of weten ze niet hoe ze de nodige processen voor een aangepaste woning in gang moeten zetten, waardoor studenten met een functiebeperking woningen mis kunnen lopen.

Beschikbaarheid

Wat beschikbaarheid betreft zien we dat er in alle drie de categorieën een tekort is aan woningen.

Drempelvrije woningen

Wat drempelvrije woningen betreft zijn er duidelijk niet in alle studentensteden genoeg. Uit onze gesprekken kwam naar voren dat wanneer studenten aangeven de behoefte te hebben aan een drempelvrije woning, deze er niet altijd is. Tegelijkertijd horen we af en toe verhalen van

woningcorporaties die stellen dat ze de toegankelijke woningen niet vergeven krijgen. Deze verwarring wordt versterkt door het feit dat er geen duidelijke cijfers zijn over het aantal toegankelijke woningen dat aangeboden wordt door huisvesters.

Een tweede probleem dat voortkwam uit onze interviews is dat sommige studenten een drempelvrije woning aangeboden krijgen, die helemaal niet toegankelijk blijkt te zijn voor de betreffende persoon. Bepaalde eisen zoals benodigde ruimte voor een draaicirkel met de rolstoel of een gescheiden douche en toilet blijken er niet in te zitten. Door dergelijke tekortkomingen kan een student met een functiebeperking soms toch niet intrekken in een woning die wel als toegankelijk is bestempeld.

Daarnaast is het van belang dat studenten met een functiebeperking ook op bezoek moeten kunnen bij vrienden. Een deel van de mensen met een mobiele functiebeperking kan een niet-toegankelijke woning simpelweg niet betreden. Een zekere mate van toegankelijkheid is dus nodig in iedere woning, zodat studenten met een mobiele functiebeperking ook op bezoek kunnen.

Deze problemen doen zich niet alleen voor bij studenten met een mobiele functiebeperking. Ook studenten met bijvoorbeeld een auditieve of visuele beperking kunnen vaak niet op kamers, omdat er te weinig of geen woningen zijn, die ingericht zijn naar hun behoeftes.

Prikkelarme woningen

Prikkelarme woningen zijn een relatief nieuw fenomeen, dat in de praktijk gepioneerd wordt door de gemeente Tilburg. Dit betekent dat er nog geen prikkelarme woonvormen beschikbaar zijn specifiek voor studenten. Het algemene beeld heerst juist dat studenten luid zijn, en omgevingsoverlast veroorzaken. Daardoor is het erg lastig voor prikkelgevoelige studenten om een passende woning te vinden. Woningen op rustigere locaties staan vaak niet open voor studenten vanwege het eerdergenoemde imago, en prikkelarme woningen specifiek voor studenten bestaan nog niet. Hierdoor kunnen deze studenten geen kant op.

Begeleid wonen

De problematiek op het gebied van begeleid wonen is erg ingewikkeld. Er zijn vaak veel verschillende aanbieders voor verschillende beperkingen en hulpbehoeftes. Een centraal overzicht ontbreekt, en bij elke aanbieder is een ander aanmeldproces. Na aanmelding volgt vaak een lange wachttijd, die kan oplopen tot meerdere jaren.

Voor studenten met een begeleidingsbehoefte geldt daarnaast dat zij een woning zoeken op een realistische reisafstand van hun onderwijsinstelling. Naar deze locaties is vaak meer vraag, wat de wachttijd nog verlengt. Ook verhuizen studenten vaak vanuit een andere (zorg)regio. Om uiteindelijk in de juiste regio terecht te kunnen moeten zij een aanvraag doen waarin zij regiobinding aantonen, wat lastig is als je de woning nodig hebt om je aan de regio te kunnen binden, bijvoorbeeld door middel van een studie.

Begeleiding

Wanneer een student bepaalde (woon)voorzieningen nodig heeft, is de student er zelf verantwoordelijk voor om dit te regelen. Dit varieert van het vinden van het juiste loket en het doen van een aanvraag, tot langdurende bureaucratische processen. Dit is in de praktijk vaak een papieren doolhof waardoor de student, die nooit eerder met dit soort processen te maken heeft gehad, zich moeilijk zelf kan navigeren. Hierbij vraagt het ook erg veel energie en vermogen van

een student die al gehinderd wordt in diens dagelijkse leven en studie. Sommige studenten met een functiebeperking kunnen dit aan, maar andere studenten hebben ook hulp nodig bij het doen van een aanvraag. En als een student onverhoopt wordt afgewezen voor bepaalde voorzieningen, is er ook geen vangnet.

De hulp die eventueel wel beschikbaar zou zijn, sluit niet aan op de behoeftes van studenten. Onderwijsinstellingen weten te weinig over de opties, en hebben vaak niet de capaciteit om studenten verder te begeleiden dan het aanbieden van opties en het doorverwijzen naar de gemeente of huisvester. Na te hebben aangeklopt voor hulp, staat de student er daarna dus weer alleen voor.

Het verhuisprobleem

Maar ook bij gemeentes kunnen studenten vaak niet terecht. Onafhankelijke cliëntondersteuners zijn lastig te vinden (hiervoor moet je eigenlijk bekend zijn met de specifieke zoekterm), en vaak niet bekend met de behoeftes van studenten met een functiebeperking. Daarnaast vallen veel studenten tussen wal en schip door wat wij ook wel het 'verhuisprobleem' noemen. Het verhuisprobleem zit als volgt in elkaar: Een student woont eerst bij hun ouders, in gemeente A. Als diegene vervolgens gaat studeren, zoekt die een woning op redelijke reisafstand van de onderwijsinstelling, in gemeente B. Op het moment dat de student hulp nodig heeft, bijvoorbeeld bij het zoeken van een woning in gemeente B, kunnen de cliëntondersteuners van gemeente A daar eigenlijk niet bij helpen, omdat zij geen kennis hebben van de regelingen in een andere gemeente. De student kan echter ook niet aankloppen bij cliëntondersteuners in gemeente B, omdat de student hier nog niet woonachtig is en geen beroep kan doen op de beschikbare voorzieningen.

Decentralisatie als achterliggende oorzaak

Onderliggend aan de bovengenoemde problemen is het feit dat het organiseren van huisvesting voor studenten met een functiebeperking op een zeer decentrale manier is georganiseerd: er zijn meerdere instellingen betrokken, die ook nog eens in iedere stad op een andere manier met elkaar samenwerken. Wegens de onduidelijkheid op het gebied van verantwoordelijkheid, zien we in de praktijk dat vaak geen enkel van de partijen de regie neemt in het aanpakken van de problemen rondom dit onderwerp. Betrokken partijen communiceren niet tot nauwelijks met elkaar, waardoor ze geen kennis hebben van elkaars aanbod en mogelijkheden. Ook zien we dat er door deze decentralisatie vaak extra moeilijkheden ontstaan wanneer casussen regio-overstijgend worden, zoals bij het hierboven benoemde verhuisprobleem.

Acties

Houvast vinden in een decentraal systeem

Zoals hierboven benoemd zien we dat de decentralisatie en een gebrek aan centrale aanvoering leiden tot grote problemen als het gaat om wonen met een functiebeperking.

Omdat iedere gemeente, onderwijsinstelling en woningcorporatie dingen op zijn eigen manier doet op dit vlak, stellen wij voor dat er nationale richtlijnen komen, die houvast bieden in het vormgeven van de verhoudingen tussen gemeente, woningcorporatie en onderwijsinstelling in een bepaalde stad. Zo kunnen kaders van verantwoordelijkheid per partij worden opgesteld en duidelijke lijnen der communicatie tussen de betrokken partijen.

Door deze richtlijnen hoeft niet overal het wiel opnieuw uitgevonden te worden. Het doel hiervan is dat de gemeente, de onderwijsinstellingen en de woningcorporaties op de hoogte zijn van elkaars diensten en beleid rondom studenten met een functiebeperking. Zo kunnen diensten aan elkaar gekoppeld worden en dienstverlening naar de student verbeterd worden.

Daarnaast zou het mogelijk moeten worden voor een gemeente om hulp te bieden aan een persoon die in een bepaalde gemeente studeert, maar daar nog niet woont. Zo kunnen het verhuisprobleem (waar eerder aan gerefereerd is) en andere regio-overstijgende problemen makkelijker worden behandeld.

Informatievoorziening

Ook op het gebied van de informatievoorziening valt nog een flinke slag te maken.

Ten eerste dient de drempel voor het verkrijgen van informatie verlaagd te worden en zou het goed zijn als onderwijsinstellingen een actieve rol nemen in het benaderen van studenten en het informeren van hen over de voorzieningen die er zijn. We zien deze rol als geschikt voor onderwijsinstellingen, omdat zij via Studielink weten over mogelijke beperkingen van een student. Het liefst zien we onderwijsinstellingen dit zo snel mogelijk doen na aanmelding/plaatsing van de student. Hierbij is het van belang dat deze onderwijsinstellingen ook de verantwoordelijkheid nemen in het opzetten van een centraal informatiepunt voor studenten met een functiebeperking, waar te zien is wat voor diensten en voorzieningen er beschikbaar zijn voor hen ook buiten de onderwijsinstelling zoals de gemeente en de woningcorporatie. Onder het kopje begeleiding leggen we verder in detail uit hoe we dit voor ons zien.

Daarnaast verwachten we dat alle partijen hun informatievoorziening op orde hebben en op een makkelijk te vinden wijze laten zien wat hun rol en aanbod is in het proces. Wat het aanbod betreft dient niet alleen getoond te worden wat er is, maar ook wanneer je daar recht op hebt. Hiermee willen we voorkomen dat studenten een toegankelijke woning mislopen, doordat zij niet weten bij wie ze moeten zijn of niet weten dat ze er in de eerste plaats recht op hebben.

Beschikbaarheid

Woningcorporaties

Ten eerste verwachten we dat woningcorporaties inzicht gaan geven in de hoeveelheid drempelvrije en andere toegankelijke woningen die zij hebben. Op dit moment is namelijk onduidelijk wat het aanbod is.

Ten tweede is het van belang dat woningcorporaties zich inzetten voor het realiseren van genoeg drempelvrije woningen, in acht nemende en met bewustzijn van de variëteit en meervoudigheid van beperkingen.

Ten derde vinden we dat alle nieuwbouwwoningen een zekere mate van toegankelijkheid moeten hebben. Studenten met een mobiele beperking moeten ook op bezoek kunnen bij vrienden en studiegenoten, daarom dient rolstoelvriendelijk bouwen de norm te worden. Dit zijn woningen die te betreden zijn met een rolstoel, maar niet per se zo ingericht dat een persoon met een rolstoel er zelfstandig in kan wonen. Toegankelijk bouwen wordt dus de norm.

Tot slot is het belangrijk dat woningcorporaties gaan kijken naar de behoeftes en mogelijkheden op het gebied van prikkelarme woningen. Er blijkt een aanzienlijke groep studenten baat te hebben bij deze voorzieningen, die hun kwaliteit van wonen en leven zichtbaar verbetert. Het is dus van belang dat woningcorporaties hierop inspelen. Op dit moment wordt al in de gemeente Tilburg gekeken naar de mogelijkheid om dergelijke woningen te gaan bouwen.

Gemeentes

Ook gemeentes dragen verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van toegankelijke woningen.

Ten eerste is het belangrijk dat de gemeentes, eventueel in samenwerking met de woningcorporaties, kaders stellen voor de (fysieke) toegankelijkheid van nieuwbouw. Ook is het belangrijk dat er vervolgens toezicht gehouden wordt op de naleving van deze kaders en afspraken. Indien van toepassing kan dit het beste gebeuren bij de lokale prestatieafspraken voor studentenhuisvesting.

Op het gebied van begeleid wonen kan de gemeente ook een belangrijke taak vervullen. Omdat vormen van begeleid wonen door verschillende organisaties worden aangeboden, is er vaak weinig inzicht in de opties die er in een bepaalde gemeente zijn. Het is belangrijk dat er bij (studenten)gemeentes bekend is hoeveel eenheden van begeleid wonen er beschikbaar zijn, voor wie deze beschikbaar zijn, en hoelang studenten moeten wachten om er geplaatst te worden.

Deze wachtlijsten zijn namelijk vaak ontzettend lang, zeker als je ergens wil wonen waarvandaan jouw onderwijsinstelling goed bereikbaar is. In deze steden zijn namelijk al grote woningtekorten en studenten met een functiebeperking zijn hierbij vaak geen prioriteit. En dat terwijl een geschikte woning juist voor een student met een ondersteuningsbehoefte noodzakelijk is om diens studie op een volwaardige manier te volgen en te voltooien. Het is daarom belangrijk dat gemeentes zich inzetten om deze wachtlijsten te verkorten en de beschikbaarheid van de diverse vormen van begeleid wonen te vergroten.

Begeleiding

In de probleemstelling werd duidelijk dat er een gebrek is aan begeleiding voor studenten met een functiebeperking bij de zoektocht naar en het aanmeldingsproces van een aangepaste woonvorm. Er wordt veel zelfredzaamheid, zelfstandigheid en daadkracht verwacht van studenten die hiertoe niet altijd in staat zijn, zeker in de aan verandering onderhevige levensfase waarin zij zich op dat moment bevinden. Daarom is het belangrijk dat er een gestroomlijnde samenwerking komt tussen de verschillende actoren op het gebied van huisvesting, waardoor de student er niet helemaal alleen voor staat.

Onderwijsinstellingen

Zoals eerder genoemd zien wij onderwijsinstellingen als het start- en eerste aanspreekpunt. Zij staan het dichtst bij de student en kunnen het effectiefst die eerste handreiking doen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit onderzoek van ECIO³. Het is belangrijk om hierbij de wensen, maar ook de mogelijkheden van de student in acht te nemen. Op het moment dat een van deze behoeftes op het gebied van huisvesting is, dient de ondersteuner op de onderwijsinstelling kennis te hebben van de verschillende opties. Ook is het belangrijk dat er een goede overdracht is, wanneer de student bij dat verdere proces ook hulp nodig heeft. Alleen een doorverwijzing is voor deze studenten namelijk vaak niet genoeg.

Gemeentes

De gemeentes zouden studenten, na een warme overdracht vanuit de onderwijsinstellingen, verder moeten kunnen helpen. Voor studenten die al in de juiste regio wonen, zijn onafhankelijke cliëntondersteuners (OCO's) beschikbaar. Het is echter wel van belang dat deze dan beter zicht- en vindbaar worden, bijvoorbeeld door de banden aan te halen met de ondersteuningsdiensten op onderwijsinstellingen. Ook is het belangrijk dat in ieder geval een deel van de OCO's in studentensteden extra kennis opdoet over de behoeftes van en regelingen voor studenten met een functiebeperking.

Voor studenten die (nog) niet in de doelgemeente wonen, zorgt de gemeente ten minste voor een duidelijk overzicht van de mogelijkheden en regelingen, zodat de student met een vertrouwde persoon en/of OCO uit de eigen gemeente de eerste stappen kan zetten. Ook wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om deze studenten al in een eerder stadium te ondersteunen.

Voor de toekomst is het belangrijk dat er landelijke regelingen komen over het aanbieden van onafhankelijke cliëntondersteuning buiten de regio, zodat elke student de ondersteuning krijgt die zij nodig hebben en verdienen.

³Scheurs, M., Bakker, M., & Scheeren, L. (2023). *Toegankelijkheid hoger onderwijs voor studenten met een functiebeperking: Bevorderende en belemmerende factoren in het eerste jaar van het hoger onderwijs*. In ECIO (40.5.19945.602). Geraadpleegd op 23 november 2023, van [https://ecio.nl/publicaties/toegankelijkheid-transitie-naar-hoger-onderwijs-voor-studenten-met-
een-functiebeperking/](https://ecio.nl/publicaties/toegankelijkheid-transitie-naar-hoger-onderwijs-voor-studenten-met-een-functiebeperking/)

Nawoord

Dit rapport is getiteld “Wonen zonder drempels”. Dit bedoelen wij enerzijds letterlijk, omdat meer woningen fysiek toegankelijk moeten zijn. Dit geldt zowel voor de woningen van studenten met een beperking als voor die van hun vrienden. Anderzijds bedoelen wij ook de figuurlijke drempels waar studenten met een functiebeperking tegen aan lopen wegens problemen op het gebied van informatievoorziening, beschikbaarheid en begeleiding.

Uit de probleemanalyse en aanbevelingen wordt duidelijk dat het belangrijk is dat alle betrokken partijen samen verantwoordelijkheid nemen. Op landelijk niveau moeten er richtlijnen komen, en mogelijkheden om studenten van buiten de regio te helpen. Op regionaal niveau moeten onderwijsinstellingen, gemeentes en huisvesters samen werken aan een vangnet om (aankomende) studenten niet te laten vallen.

Met dit actieplan hopen we zo een eerste stap te hebben gezet. Het is nu aan ons allemaal om dit ter harte te nemen, en samen toe te werken naar een toekomst zonder drempels.

Afspraken en Verdragen

Dit onderzoek en de actiepunten die hierin geformuleerd zijn, hebben voor een groot gedeelte voeten in de aarde via verschillende afspraken en verdragen die zijn afgesloten op het gebied van studentenhuysvesting en toegankelijkheid.

VN-verdrag Handicap

Het VN-verdrag handicap is een verdrag van de Verenigde Naties dat erop gericht is om de positie van mensen met een handicap te verbeteren in de maatschappij. Ook Nederland heeft dit verdrag ondertekend met als doel het verbeteren van de positie van de twee miljoen Nederlanders die een handicap hebben⁴.

Artikel 9 lid 1.2

De Staten die Partij zijn nemen tevens passende maatregelen om:

te waarborgen dat private instellingen die faciliteiten en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek aanbieden, zich rekenschap geven van alle aspecten van de toegankelijkheid voor personen met een handicap;

Artikel 28 lid 1

De Staten die Partij zijn erkennen het recht van personen met een handicap op een behoorlijke levensstandaard voor henzelf en voor hun gezinnen, met inbegrip van voldoende voeding, kleding en huisvesting en op de voortdurende verbetering van hun levensomstandigheden, en nemen passende maatregelen om de verwezenlijking van dit recht zonder discriminatie op grond van handicap te beschermen en te bevorderen.

Artikel 28 lid 2

De Staten die Partij zijn erkennen het recht van personen met een handicap op sociale bescherming en op het genot van dat recht zonder discriminatie op grond van handicap, en nemen passende maatregelen om de verwezenlijking van dat recht te waarborgen en te stimuleren, met inbegrip van maatregelen om:

- a. de gelijke toegang voor personen met een handicap tot voorzieningen op het gebied van schoon water te waarborgen, alsmede toegang te waarborgen tot passende en betaalbare diensten, instrumenten en andere vormen van ondersteuning voor aan de handicap gerelateerde behoeften;
- b. de toegang voor personen met een handicap, in het bijzonder voor vrouwen, meisjes en ouderen met een handicap, tot programma's ten behoeve van sociale bescherming en het terugdringen van de armoede te waarborgen;

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechten-van-mensen-met-een-handicap/positie-mensen-met-een-beperking-verbeteren-vn-verdrag-handicap>

c. voor personen met een handicap en hun gezinnen die in armoede leven de toegang tot hulp van de Staat te waarborgen, voor aan de handicap gerelateerde kosten, met inbegrip van adequate training, advisering, financiële hulp en respijtzorg;

d. de toegang voor personen met een handicap te waarborgen tot volkshuisvestingsprogramma's;

e. de toegang voor personen met een handicap te waarborgen tot pensioenuitkeringen en -programma's.

Intentieverklaring V.N. Verdrag Handicap

Niet alleen de Nederlandse overheid heeft dit verdrag ondertekend, ook het grootste deel van de hogeronderwijsinstellingen heeft een intentieverklaring voor dit verdrag gesteund, waarmee ze aangeven hun best te willen doen om dit te implementeren⁵. De volgende onderwijsinstellingen hebben een intentieverklaring ondertekend:

Hbo-instellingen:

1. [Van Hall Larenstein \(2023\)](#)
2. [ArtEZ University of the Arts \(2023\)](#)
3. [CHE \(Christelijke Hogeschool Ede\) \(2023\)](#)
4. [HAS green academy \(2023\)](#)
5. [Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten \(2023\)](#)
6. [Hogeschool van Amsterdam \(2023\)](#)
7. [Hogeschool Ipabo \(2023\)](#)
8. [Hotelschool The Hague \(2023\)](#)
9. [Hogeschool der Kunsten Den Haag \(2023\)](#)
10. [De Haagse Hogeschool \(2023\)](#)
11. [Hogeschool Rotterdam \(2023\)](#)
12. [Hogeschool van Arnhem en Nijmegen \(2023\)](#)
13. [Viaa \(2023\)](#)
14. [Aeres Hogeschool \(2022\)](#)
15. [Breda University of Applied Sciences \(2022\)](#)
16. [Marnix Academie \(2022\)](#)
17. [Hogeschool Inholland \(2022\)](#)
18. [Hogeschool Leiden \(2021\)](#)
19. [Saxion Hogeschool \(2021\)](#)
20. [Avans Hogeschool \(2020\)](#)
21. [Hogeschool Windesheim \(2019\)](#)
22. [Fontys Hogescholen \(2019\) | \[Gesprek over impact VN-verdrag \\(dec.2020\\)\]\(#\)](#)
23. [Hogeschool Utrecht \(2018\)](#)
24. [Hanzehogeschool \(2018\)](#)
25. [NHL Stenden Hogeschool \(2018\) | \[Gesprek over impact VN-verdrag \\(jan. 2021\\)\]\(#\)](#)

⁵ <https://ecio.nl/landelijke-werkgroep-vn-verdrag-hoger-onderwijs/>

Universiteiten

1. [Universiteit voor Humanistiek \(2024\)](#)
2. [Radboud Universiteit \(2023\)](#)
3. [University of Groningen \(2022\)](#)
4. [Open Universiteit \(2022\)](#)
5. [Universiteit Twente \(2021\)](#)
6. [Technische Universiteit Eindhoven \(2020\)](#) | [Gesprek over impact VN-verdrag \(sep. 2021\)](#)
7. [Maastricht University \(2020\)](#) | [De implementatie van het VN-verdrag Handicap op Universiteit Maastricht](#)
8. Erasmus Universiteit Rotterdam (2019)
9. Tilburg University (2019)
10. Technische Universiteit Delft (2018) | [Gesprek over impact VN-verdrag \(2022\)](#)
11. Universiteit van Amsterdam (2018)
12. Universiteit Utrecht (2018)
13. Vrije Universiteit Amsterdam (2018) | [Gesprek over impact VN-verdrag \(okt. 2022\)](#)
14. Universiteit Leiden (2018)

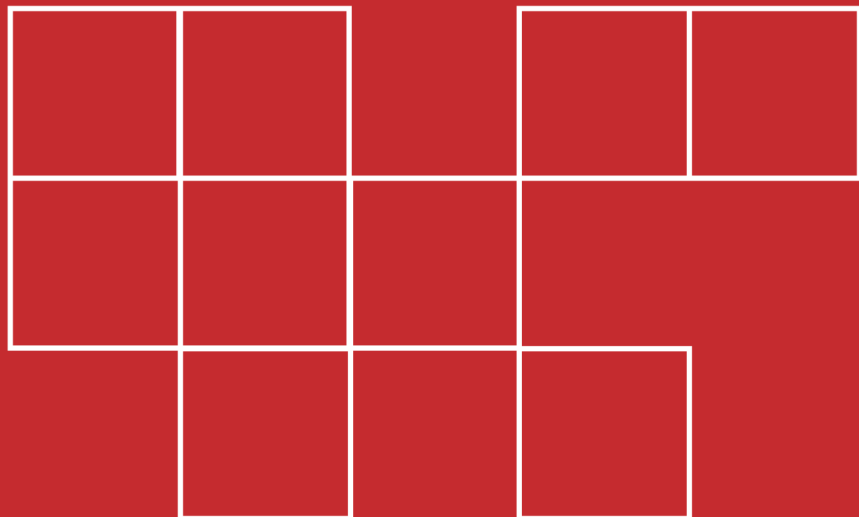
Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030

Met het LAS slaan het ministerie van Binnenlandse Zaken, het ministerie van OCW, gemeentes, hoger onderwijsinstellingen, studentenhuisvesters (sociaal en commercieel) en studenten de handen ineen om te komen met oplossingen om aan de toenemende vraag naar studentenhuisvesting tegemoet te komen. In dit actieplan is ook aandacht voor de positie van studenten met een functiebeperking⁶.

Actiepunt 8, lid 6

Gemeentes, studentenhuisvesters en studenten maken afspraken over het aandeel van de studentenwoningen dat toegankelijk is voor studenten met (fysieke) beperkingen. Deze afspraken worden ook gemaakt bij het realiseren van nieuwe studentenhuisvesting.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/07/landelijk-actieplan-studentenhuisvesting-2022-2030>

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

Contactgegevens:

030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl